zakelijk met het doel het sociale welzijn te bevorderen. Een belangrijk onderdeel daarvan wordt gevormd door de rendementsgarantie. Deze omvat: de regeling van den noodzakelijken beheerschinvloed; de omlijning van wat tot de exploitatie- en winst- en verliesrekening zal behooren; de wijze van terugbetaling van eventueele voorschotten.

Tenslotte wordt op het verschil tusschen de garantie als aanvullende financieringsfiguur en „verzekering" gewezen. Bij de eerste is de doelstelling zoo zeer specifiek, dat het verzekerbare element, het statistische en het schematische, daarin geheel ontbreekt.

C. V.

DE ACCOUNTANT IN DE STAATSINRICHTING

Indien *van Dien* 22 November in plaats van 22 September zijn rede over de „ontwikkeling van het Accountantsberoep gedurende de laatste 25 jaren in Nederland" had moeten houden, dan zou hij niet nagelaten hebben in het gedeelte dat betrekking had op de plaats van den accountant in de wetten en verordeningen van ons land, een plaats te geven aan het volgende nieuwe bewijs dat de overheid tegenwoordig van ons bestaan en van onzen naam afweet.

Bij artikel 4 f van de wet op de Belasting van de Doode Hand wordt, mits aan zekere voorwaarden voldaan is, aftrek van het belastbaar vermogen toegestaan voor kapitaal, waarvan de opbrengst geacht moet worden bestemd te zijn ten bate van inrichtingen van onderwijs, armenzorg, ziekenverpleging en natuurmonumenten. Tot de voorwaarden behoort dat het beheer van dat kapitaal gevoerd wordt onder behoorlijk toezicht van anderen dan de beheerders. Waarschijnlijk uitsluitend, in ieder geval hoofdzakelijk, in verband met deze bepaling, is in het aangiftenbiljet een formule opgenomen luidende

> 5. „Het onder 2 bedoelde beheer staat onder geregeld „toezicht van ....."

Bij de aangiftebiljetten voegt de administratie een vrij omvangrijk uittreksel van de wet (ook een bewijs dat men zich tegenwoordig meer dan vroeger aanpast bij de behoeften van de geadministreerden), benevens een toelichting op het aangiftebiljet.

In deze toelichting luidt nr. 4, aansluitend aan nr. 5 van het aangiftebiljet:

> „Hier ook het adres te vermelden van den persoon „*(b.v. accountant)* of het college dat het toezicht uit„oefent".
>
> (cursiveering van mij.)

De weg naar volledige erkenning van onzen stand en onzen naam in de staatsinrichting en naar wettelijke regeling is lang en de stappen daarop worden met groote tusschenpoozen gezet. Wanneer zulk een stap gedaan wordt door eene vermelding in een stuk dat niet onder ieders aandacht komt, dan verdient het dunkt mij aanbeveling in onze vakliteratuur daarvan melding te maken.

L.VAN KAMPEN

DE STICHTING IN HET NEDERLANDSCHE BELASTINGRECHT

In no. 10 (November van den vorigen jaargang) van dit Maandblad besprak ik „De G.m.b.H. in het Nederlandsche belastingrecht." Bovenstaand onderwerp sluit hierbij aan. Tot behandeling hebben bovendien de navolgende recente feiten mij aanleiding gegeven, die mij tot de overtuiging hebben gebracht, dat het hans behoort te staan zeker in het centrum, misschien ook wel in het zenith der belangstelling.

Als belastingsubject voor de belasting van de doode hand, die geacht wordt sedert 1 Januari 1934 in werking te zijn, worden in art. 1, tweede lid, *stichtingen* uitdrukkelijk genoemd.

Dan heeft de Minister van Financiën onlangs met betrekking tot de stichting *Pape-fonds* te 's-Gravenhage verklaard, dat hier terecht geen termen zijn gevonden tot teruggaaf op den voet van art. 82a der Successiewet van beweerd te veel betaald Successierecht. Deze stichting heeft als doel: „het verleenen van financiëelen steun, daar waar zulks naar het oordeel van het bestuur doelmatig zal zijn." Reeds in 1926 (P.W.12149) was in hoogste instantie beslist dat voor de toepassing van art. 65, laatste lid, Successiewet (vermindering van successierecht) geen sprake was van hoofdzakelijk een algemeen maatschappelijk belang beoogen.

En als derde feit noem ik een eveneens dezer dagen door Kantonrechter Mr. Höfelt te Amsterdam gewezen vonnis, waarbij gequalificeerd is als geen stichting te zijn de Amsterdamsche aardappelen- en groentencentrale aldaar, opgericht met een afgezonderd kapitaal van *f* 100.—.

Dit bedrag werd te gering geoordeeld om met de daaruit voortvloeiende inkomsten een zeker min of meer grootsch doel na te streven, als voor het rechtsgeldig bestaan van een stichting noodig is. Welk is in deze het minimum-kapitaal, vraag ik mij af. In dit verband zij nog opgemerkt, dat voor de stichting geen notariëele akte, geen Koninklijke of Ministeriëele bewilliging wordt vereischt. Daartegenover kunnen we aan de uitspraak van den Raad van Beroep te Tilburg dd. 15 Januari 1932, B.i.b. 5449 (betreffende het in een belastinggeschil niet daadwerkelijk bestaan van beweerde stichtingen, waarin vermogen was ondergebracht) de voorwaarden ontleenen voor het rechtsgeldig tot stand komen van stichtingen. Trouwens had reeds 30 November 1927, B.i.b. 4165 de Hooge Raad arrest gewezen in dien zin, dat het enkel afzonderen van een kapitaal tot een bepaald doel niet noodzakelijk medebrengt het in het leven roepen van een stichting; ook op den daartoe strekkenden wil en de wijze waarop het kapitaal zal worden beheerd en gebruikt, komt het aan. *Asser-Scholten,* Burgerlijk Recht, 6e druk blz. 628: „een stichting wordt gevormd door de afzondering van een vermogen voor een bepaald omschreven doel met aanduiding op welke wijze het vermogen zal worden beheerd en gebruikt."

Deze schrijver noemt de stichting ook rechtspersoon, wat de meest gangbare opvatting is (Anders: *Land — Star Busmann I* blz. 770 e.v.).

Daadwerkelijke stichtingen treffen we o.a. veel aan als pensioen-en ondersteuningsfondsen ten behoeve van het personeel. De oprichtingsdotatie van den werkgever komt daarbij ingevolge art. 11 der wet op de inkomstenbelasting *niet* in aftrek op diens winst, de jaarlijksche dotatie onder zekere restricties in het algemeen *wèl* (B.i.b. 2196, 3101, 3956; *Damsté,* inkomstenbelasting, 4e druk blz. 175 en 204).

Als een zeer bekende stichting mag voorts genoemd worden. De Spaarbank te Rotterdam, hoofdkantoor Ged. Botersloot 149, in de wandeling veel geheeten Spaarbank van Mees.

Subjectieve belastingplicht der stichtingen is bij dividenden tantième belasting (art. 1, eerste lid, wet dividend- en tantième belasting) en gemeentefondsbelasting (art. 12 wet 15 Juli 1929, S. 388) uitgesloten.

Bij welke wettelijke bepalingen uit het belastingrecht hebben we nu verder met stichtingen te doen? Over de belasting van de doode hand spraken we reeds.

In de inkomstenbelasting treffen we bij art. 1, letter *c* der wet de binnen het Rijk gevestigde stichtingen, die een bedrijf of beroep uitoefenen, als belastingsubject aan. Winst beoogen is daartoe noodzakelijk (H.R. 18 November 1931, B.i.b. 5084). De objectieve belastingplicht der stichtingen is daar geregeld in art. 23, de hoofdsom der belasting in art. 39, waarboven enkel 20 Rijksopeenten, doch geen andere opeenten. Gemeld

art. 23, eerste lid, tweede zin, bevat mede een reeks vrijstellingen, waarop zich b.v. Nutspaarbanken kunnen beroepen (Res. 3 Dec. 1929, no. 47, B.i.b. 4813). De stichtingen worden aangeslagen in de gemeente, waar zij gevestigd zijn, dit laatste naar de omstandigheden beoordeeld (artt. 53, tweede lid en 1, laatste lid, der wet). Indien een stichting haar bedrijf of beroep staakt, is ontheffing van inkomstenbelasting uitgesloten. (art. 95 der wet). Zie tenslotte nog in art. 44, 2e lid, wet inkomstenbelasting stichtingen genoemd.

Binnen het Rijk gevestigde stichtingen kunnen niet vermogensbelastingplichtig zijn (art. 1, eerste lid, wet op de vermogensbelasting 1892), wèl de niet binnen het Rijk gevestigde (art. 2 dier wet).

Voor de verdedigingsbelasting I geldt hetzelfde (art. 1 wet 16 Maart 1928, S. 66). *Adriani,* vermogensbelasting 3e druk, blz. 99 leert, dat de bestuurder van een stichting het onder hem berustend vermogen dier stichting buiten *zijn* aangifte moet houden; tot zijn vermogen behooren immers de eigendommen der stichting niet. Het is de eenige plaats in genoemd Standaardwerk, waar we stichtingen vermeld vonden.

Bij de personeele belasting wordt voor stichtingen kortheidshalve verwezen naar de artt. 4 § 1*d* en 41 der wet.

Uiteraard kan een stichting ook voor de grondbelasting in aanmerking komen. Voor de registratierechten geldt hetzelfde.

Ook aan de couponbelasting en aan de omzetbelasting kan ze onderworpen zijn. Wat eerstgenoemd middel betreft, zij bv. herinnerd aan art. 1 der wet van 29 Dec. 1933, S. 780 volgens hetwelk in het algemeen de belasting wordt geheven: a. van de opbrengst van binnenlandsche effecten; b. van de opbrengst van buitenlandsche effecten, toekomende o.a. aan binnen het Rijk gevestigde rechtspersonen.

In de Successiewet treffen we de artt. 14 en 15 aan, die gewijd zijn aan stichtingen. Daar wordt behandeld, dat al dan niet bij uitersten wil een stichting wordt in het leven geroepen; van de daartoe bestemde goederen zijn de in die wet geregelde rechten verschuldigd. (Zie *J. G. Klaassen* De Successiewet, 4e druk, blz. 210 en 441).

Last not least kan voor de toepasselijke belastingen in voorkomende gevallen de wet tot bevordering van de richtige heffing der directe belastingen (29 April 1925, s. 171) effect hebben.

Nog zie men omtrent toepassing van lijfsdwang voor invordering der belastingen van stichtingen art. 15 *bis* der gewijzigde wet van 22 Mei 1845, s. 22.

Hiermede hebben we de finish bereikt van onze vlucht door het belastingrecht.

B. van den BERG.

UIT HET BUITENLAND

Red.: CH. HAGEMAN, Drs. A. TH. DE LANGE, A. M. VAN RIETSCHOTEN en Drs. E. P. M. VAN WAES

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Nieuws uit Duitschland over de geheime reserve?

Dit „nieuws" ontleen ik aan de „Wirtschaftsprüfer" van 15 September 1934. Het zij mij vergund eenige aanhalingen te geven uit het artikel „Dividendanspruch und stille Reserven" door Gerichtsassessor Dr. *H. Koehler,* Berlin.

„Aus § 43 des Entwurfs zum HGB. geht unzweideutig hervor, dasz der Anspruch des Aktionärs auf Reingewinn sich nur auf den durch die Jahresbilanz ausgewiesenen Gewinn erstreckt. Bildet also die Bilanz die Grundlage für seine Ansprüche, so musz ihm zwangsläufig auch das Recht zustehen, die Aufstellung einer ordnungsmäszigen und wahren Bilanz zu fordern. Er musz eine lückenlose Abrechnung über das der A.G. zur Verfügung gestellte Kapital und insbesondere den ungekürzten Ausweis des im abgelaufenen Geschäftsjahr erzielten Reingewinnes verlangen können; anderenfalls würde sein Anspruch auf den Reingewinn illusorisch sein.

„Hinzu kommt, dasz die Aktienrechtsnovelle vom September 1931 eine verschärfte allgemeine Pflicht zur Bilanzwahrheit gebracht hat. Ihr Zweck ist es, der Öffentlichkeit und damit auch wieder den Aktionären eine bessere Übersicht über die Vermögenslage der Unternehmen zu geben.

„Auf den ersten Blick erscheint es nach alledem nicht angängig, dasz in einem Unternehmen durch eine Unterbewertung der Aktiven bzw. durch eine Höherbewertung der Passiven in der Bilanz nicht sichtbar werdende Reserven gebildet werden. In der letzten Zeit sind auch vereinzelt heftige Angriffe gegen die Bildung von derartigen stillen Reserven gerichtet worden. Angriffe, die teilweise in der Behauptung gipfelten, dasz ihre Bildung einen „Bilanzbetrug" darstelte bzw. nur dem Eigennutz diene.

„Demgegenüber ist zunächst darauf hinzuweisen, dasz die Aktienrechtsnovelle in § 261 Abs. 2 HGB. selbst die Bildung gewisser stiller Reserven vorschreibt. Nach dieser Bestimmung dürfen bekanntlich Wertpapiere und andere Vermögensgegenstände, die nicht dauernd zum Geschäftsbetrieb der Gesellschaft bestimmt sind, sowie Waren und eigene Aktien der Gesellschaft höchstens zu den Anschaffungs- oder Herstellungskosten angesetzt werden. Sind diese höher als der Börsen- oder Marktpreis, so ist dieser in der Bilanz einzusetzen.

„Sprechen also schon die Bestimmungen des Gesetzes in gewissem Sinne für die Bildung stiller Reserven, so müssen darüber hinaus allgemeine volkswirtschaftliche, den Grundsätzen einer soliden Geschäftspraxis entsprechende Gesichtspunkte unbedingt zu einer Anerkennung der stillen Reserven führen.

„Die nationalsozialistische Wirtschaftsauffassung hat mit der überalterten, liberalistischen These gebrochen, dasz Aktiengesellschaften nur um ihrer selbst willen und zu dem Zwecke da sind, ihren Aktionären eine möglichst hohe Dividende auszuschütten. Der Satz: „Für die typische AG. ist die Erzielung von Reingewinn und dessen Verteilung unter die Aktionäre der eigentliche Daseinszweck" kann nicht mehr Geltung haben. Die AG. ist, wie jeder andere Betrieb, ein Glied in dem groszen Getriebe der deutschen Wirtschaft, in dem ein Rad in das andere greift. An der AG. sind nicht nur Verwaltung und Aktionäre interessiert, ihr Bestehen ist vielmehr für Arbeiter, Angestellte, Kapitalisten, Lieferanten, Abnehmer und nicht zuletzt für den Staat als Steuerfiskus von gleich groszem Interesse. Das Zusammenwirken aller dieser Kräfte ergibt erst das organische Wirtschaftsgebilde, von dem andererseits wieder die Existenz aller abhängt.

„Dieser Tatsache hat die Verwaltung einer AG. durch eine Geschäftsführung Rechnung zu tragen, die durch den Grundsatz „Gemeinnutz geht vor Eigennutz" geleitet wird. Dieser Grundsatz kann jedoch praktisch nur durch das Streben verwirklicht werden, das Unternehmen auf möglichst lange Sicht lebensfähig und damit allen Beteiligten zu erhalten.

„Damit dieses Ziel erreicht wird, musz das Unternehmen durch eine vorsichtige und solide Geschäftsführung auf eine gesunde finanzielle Grundlage gestellt werden, die es vor Rückschlägen in Krisenzeiten bewahrt. Es ist insbesondere der Gefolgschaft mehr gedient, wenn sie infolge einer solchen vorsichtigen Geschäftsführung dauernd beschäftigt wird, als wenn sie nur vorübergehend ein vielleicht höheres Einkommen hat und dann wieder der Arbeitslosigkeit verfällt.

„Der Schaffung einer solchen gesunden finanziellen Grundlage dienen stille Reserven in hervorragenden Masze. Gerade sie sind für eine sichere Fundierung des Unternehmens geeignet